

לב אל לב יחד

עולם ומלואו

מערך הדרכה לחט"ב,
תיכון ומבוגרים

ערכת פעילות לחודש הלאום תשפ"ד 2024
קרן קימת לישראל, החטיבה לחינוך ולקהילה

רציונל:

בשבעה באוקטובר 2023 התרחש אירוע מטלטל שזעזע את עולמם של המוני אנשים בכל רחבי העולם, ובעיקר ערער את יסודות עולמנו שלנו, כאן בישראל.

ישראלים רבים נתלשו מבתיהם, וישראלים רבים אף יותר חשו כאילו הקרקע נשמטה מתחת רגליהם, והם נותרו ללא בסיס איתן לעמוד עליו ולבסס עליו את חייהם כאן במדינת ישראל.

בתוך האפלה, הזוועה והשכול היו וישנן גם נקודות אור רבות, קטנות וגדולות, וגיבורות וגיבורים רבים התגלו ופעלו.

נקודת האור הזוהרת ביותר בתוך הטלטלה וחוסר הוודאות הייתה ההירתמות של הישראלים זה למען זה, כשכל אחד נתן ועוזר כמיטב יכולתו וכולם "נכנסים אל מתחת לאלונקה" מתוך אחריות אישית וקשר בל יינתק – בתיאום מופלא ובאופן ספונטני ולא מתוכנן.

היכולת של הישראלים לעבור את זה ביחד – לשים בצד את המחלוקות, להישען איש על רעהו ולעזור זה לזה – זקנים כצעירים, חזקים כחלשים, מרכז ופריפריה, ימין ושמאל, יהודים ולא יהודים, עניים כעשירים – כל אחד כפי יכולתו, הזכירה במשהו את הרעיונות שעל בסיסם הוקמה קרן קימת לישראל, וגם את הנס ההיסטורי שקרה כאן לפני יותר משבעים שנה, עם הקמת מדינת ישראל.

בפעילות ננסה להבין מה עומד בבסיס עולמו של כל אחד ואחת מאיתנו, ומהם הדברים שחשובים לנו ביותר. באמצעות ההיכרות עם מגן הדוד ומשמעויותיו השונות ננסה להציע הזדמנות לתיקון ולצמיחה – של כל אחד ואחד באופן אישי, ושל כולנו יחד כחברה שמגדירה ומגלה את זהותה מחדש.

מטרות הפעילות:

גיל: חט"ב, תיכון, מבוגרים

• היכרות עם ההיסטוריה והמשמעויות של סמל מגן דוד

• חיבור למדינה, לסמליה ולערכיה

מקום: בפנים או בחוץ

• עידוד למנהיגות, לקיחת אחריות, ערכיות ודאגה לזולת

• עידוד לדיאלוג ולראיית האחר והשונה כמסקרן,

וכמישהו שניתן להכיר ולמצוא את המשותף איתו

זמן: 45 דקות

• חוויה והנאה

עזרים:

• פתקים משולשים כמספר המודרכים (משולש לכל מודרך)

• דפים לבנים

• טושים או עטים כחולים – עט לכל מודרך

• מחשב ומקרן (לא חובה)

הכנות:

• נגזר פתקים משולשים כמספר המשתתפים

מהלך הפעילות:

שלב 1: על שלושה דברים

נכתוב או נקרין את המשפט המפורסם המיוחס לשמעון הצדיק, מתוך מסכת אבות (פרק א' משנה ב'):

על שלשה דברים העולם עומד:

על התורה

ועל העבודה

ועל גמילות חסדים

נספר בקצרה: שמעון הצדיק היה מאחורני אנשי הכנסת הגדולה – המוסד העליון של החברה היהודית בארץ בתחילת תקופת בית שני. הוא היה כהן גדול ומנהיג האומה במאה השלישית לפני הספירה, והראשון מבין חכמינו זכרונם לברכה (חז"ל) שמוכר בשמו.

נשאל – האם המשפט הזה הוא משפט יהודי? או שיכול להיות שהוא משפט פילוסופי רחב, שיכול להתאים גם להגדרת היסודות המוסריים הכלליים של העולם?

נזמין את המודרכים לנסות להציע פירושים שונים למשמעות היסודות של העולם כפי שהציע שמעון הצדיק – תורה, עבודה וגמילות חסדים.

נסכם ונציע פרשנויות אפשריות:

1. **תורה** – יכולה להיות תורת ישראל והיהדות, אבל גם יכולה להיות משהו כללי שמתייחס לידע, ללימודים ולהשכלה, אולי משהו שמתייחס באופן כללי לרוח, לדברים מופשטים שאינם גשמיים.
 2. **עבודה** – יכולה להתייחס לעבודה לשם פרנסה, למקצוע, לנושאים של הגשמי ושל היום-יומי, ויכולה גם להתייחס לעבודת אלוהים וליחסים בין האדם לאלוהיו.
 3. **גמילות חסדים*** – יכולה להיחשב למצווה דתית או להתפרש ככל מה שקשור למה שאדם עושה למען חברו, מה שנעשה שלא מתוך מחשבה על טובתו האישית, אלא מתוך המחשבה על הזולת.
- *גמילות חסדים היא מעשה שנעשה בעבור הזולת, מתוך אהבה, רחמים או נדיבות לב – שלא למען תמורה ושלא מתוך כפייה.

חלק 2: כל אדם הוא עולם ומלואו

נכתוב או נקריא משפט יהודי מפורסם נוסף:

"...כל המקיים נפש אחת... כאילו קיים עולם מלא" (מתוך מסכת סנהדרין, פרק ד', משנה ה').

נקשר: אם העולם עומד על שלושה דברים, וכל אדם הוא עולם ומלואו, כדאי שנבדוק על מה עומד עולמו של כל אחד מאיתנו. נחלק פתקים משולשים לכל מוֹדֵרֵךְ, ונבקש מכל אחד לקחת כמה דקות למחשבה, ולכתוב ליד כל אחד מקודקודי המשולש את היסודות שהעולם הפרטי שלו עומד עליהם. אין צורך לרשום שמות על המשולשים, עדיף להשאיר אותם אנונימיים בשלב זה של הפעילות.

לדוגמה – לפי אחת מהפרשנויות שהצענו, העקרונות של שמעון הצדיק יכולים להתאים למישהו שהדברים החשובים לו ביותר בחיים הם ללמוד (תורה), להתנדב (גמילות חסדים) ולהצליח מקצועית (עבודה).

ניתן דוגמאות: הדברים שתכתבו בקודקודי המשולש יכולים להיות:

- שמות של אנשים אהובים או של דמויות מופת שמהוות לכם השראה
- ערכים ועקרונות שחשובים לכם
- שירים שאתם אוהבים והשפיעו עליכם
- אירועים שהשפיעו עליכם עיצבו את מי שאתם
- חלומות לעתיד למי שתרצו ותשאפו להיות
- כל דבר אחר שעולה על דעתכם...

עם תום הזמן נבקש מהמוֹדֵרֵכִים להניח את המשולשים שלהם במרכז. נקציב כמה דקות להתבוננות במה שכולם כתבו. כעת, נזמין מתנדב או מתנדבים, שהמשימה שלהם תהיה לצרף את המשולשים לזוגות: לקחת זוגות של משולשים שנראים הכי שונים זה מזה ולחבר אותם יחד. נעודד את המתנדב להתייעץ עם כלל הקבוצה ולשתף אותה בהחלטה מה מתאים למה.

כדי לחבר זוג משולשים יניח אותם המתנדב זה על גבי זה, כך שייווצר מגן דוד.

כעת, נבקש מהמוֹדֵרֵכִים להתחלק לזוגות על פי מגיני הדוד שנוצרו, כל זוג ליד מגן הדוד שלו.

נקדיש מספר דקות לשיחה של הזוגות זה עם זה – כל אחד ישאל את השני שאלה על דבר אחד שרשום במשולש שלו.

חלק 3: מגן דוד

נשאל וננהל דיון:

- מי למד משהו חדש על בן/בת הזוג שלו? מי הופתע?
- למי היה קשה לכתוב את שלושת הדברים שמגדירים את העולם שלו? מדוע?
- האם חשוב שנגדיר לעצמנו את העקרונות שלנו?
- האם עכשיו, לאחר שדיברנו, עדיין נראה לנו שהדברים שכתובים על קודקודי שני המשולשים באמת מנוגדים?
- נעודד את הזוגות לשתף בחוויה שלהם.
- נספר שמגן דוד הוא, בין היתר, סמל של אחדות ושל חיבור בין ניגודים.
- נקרין את המצגת ונסביר על המשמעויות וההיסטוריה של מגן דוד.

להורדת המצגת סרקו:

או חפשו בגוגל: "מצגת סמל מגן דוד, אתר חינוך וקהילה של קק"ל"

חלק 4: סיכום

נזמין כל זוג מודרכים להדביק את מגן הדוד שלו במרכז דף לבן שעליו פסים, ולרשום על הפסים בעט או בטוש כחול כמה שיותר ניגודים שנפגשים ומתחברים או שיכולים להיפגש במדינת ישראל.

או: נכתוב על הלוח יחד עם הקבוצה כמה שיותר ניגודים שנפגשים ומתחברים או שיכולים להיפגש במדינת ישראל. נספר: ב-ה' באייר תש"ח נפגשו בחדר אחד כל הניגודים הכי רחוקים שאפשר לדמיין: חילוניים ודתיים, קפיטליסטים וסוציאליסטים, נשים וגברים, רבנים וגנרלים. בזכות העובדה שהם הצליחו לראות זה את זה ולקבל זה את זה, קרה הנס שהודות לו אנחנו יושבים כאן היום במדינת ישראל.

נסכם: היכולת שלנו לבנות מחדש את עולמנו ואת העתיד שלנו בארץ מתחילה בבנייה של עצמנו כחברה. בנייה כזו יכולה לקרות רק מתוך ההיכרות שלנו זה עם זה, וההבנה שלנו מה הם הצרכים והחולשות של הזולת. אם נחזור לתחילת הפעילות וניזכר במשנה של שמעון הצדיק – גמילות החסדים היא הקודקוד הראשון במשולש שהתחלנו לבנות מחדש. חשוב שנזכור שכעומק השבר של שבעה באוקטובר כך גודל הפלא שהתרחש, כשכל כך הרבה אנשים הביטו אל מי שלידם ושאלו – איך אני יכול לעזור?

- ארוחות חמות, מזרונים, ריהוט, ציוד וכסף נתרמו ונשלחו
 - ציוד וטרמפיסטים הוסעו בהתנדבות מקצה לקצה של הארץ
 - ישראלים מילאו מטוסים כדי לחזור ארצה ולהתגייס למילואים
 - יהדות העולם התגייסה ותרמה
 - נערים ונערות עשו בייביסיטר בהתנדבות לילדים של מפונים ושל משפחות מילואימניקים ופצועים
 - משפחות בכל הארץ פתחו את הבית ואת הלב ואירחו משפחות שלא הכירו שנעקרו מבתיהן
 - מלונות פתחו את השערים לקהילות שלמות של מפונים
 - אנשים מכל הארץ ובכל הגילים עזבו הכול ונסעו לסייע לחקלאים ועוד ועוד... זה לא מובן מאליו!
- נזמין את הקבוצה להצטלם בתמונה קבוצתית שבה היא יוצרת צורת מגן דוד מחברי הקבוצה. ראו בתמונה אפשרות לדוגמה:

אפשרויות הרחבה:

1. בהתאם לקשב של הקבוצה נקרין כתבה על אודות מעשה גבורה שהתרחש בעקבות אירועי שבעה באוקטובר.

2. נכין ביחד לוחות חיזוק והשראה לחיילים, למפונים, למשפחות השכולות, לפצועים, למשפחות החטופים. ראו בתמונה לוח לדוגמה:

3. נחשוב על התנדבות כיתתית או קבוצתית שיכולה לסייע למישהו שזקוק לתמיכה.

4. נשמיע או נקריא אחד מהשירים הבאים וננהל דיון על מילותיו:

במקום בו אני גר

מילים: ג'ימבו ג'יי, אורית טשומה ואברהם לגסה, לחן: רועי דורון וג'ימבו ג'יי

הוליווד

מילים: ג'ימבו ג'יי, רועי דורון ואוריה ויצטום, לחן: ג'ימבו ג'יי ורועי דורון

הכי ישראלי

מילים ולחן: עמרי גליקמן

כל אחד מאיתנו הוא מגן דוד

סרטם של זאב ושיר ברקן

שיר בבוקר בבוקר

מילים: אמיר גלבוע, לחן: גדי קורן

